

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

Informacja sygnałna

Data opracowania - kwiecień 2004 r.

Kontakt: e-mail:sekretariatUSKRK@stat.gov.pl
tel. (0-12) 415-38-84Internet: <http://www.stat.gov.pl/urzedy/krak>

Nr 10

POPYT NA PRACĘ W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W 2003 R.

Badaniem popytu na pracę w 2003 roku objęto wszystkie podmioty gospodarcze zaliczone do sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Były to jednostki duże, zatrudniające powyżej 50 osób oraz średnie od 10 do 49 osób, prowadzące działalność w zakresie gospodarki rolnej i leśnej, rybołówstwa, górnictwa i kopalnictwa, przetwórstwa przemysłowego, zaopatrywania w energię elektryczną, gaz i wodę, budownictwa, handlu i napraw, hoteli i restauracji, transportu, gospodarki magazynowej i łączności, obsługi nieruchomości i firm oraz pozostałej działalności usługowej komunalnej, społecznej i indywidualnej. Celem badania było uzyskanie informacji na temat zmian zachodzących w liczbie pracujących w badanych jednostkach oraz przyczyn tych zmian.

W województwie małopolskim w badaniu popytu na pracę uczestniczyło 4556 jednostek, z tego 91,2% stanowiły przedsiębiorstwa sektora prywatnego. Liczba pracujących w badanych jednostkach według stanu na 30 listopada 2003 roku wynosiła 344851 osób, w tym 80,7% to pracujący w sektorze prywatnym. W okresie objętym badaniem (I-XI 2003 r.) saldo zmian w liczbie pracujących było dodatnie i wynosiło + 6077 osób. Oznacza to, że jednostki sprawozdawcze znacznie więcej pracowników przyjęły (82679) niż zwolniły (76602). Biorąc pod uwagę sektorową formę własności przedsiębiorstw można zauważyć, że dodatnie saldo zmian w liczbie pracujących dotyczy sektora prywatnego. W sektorze publicznym wystąpił spadek liczby pracujących o 1472 osoby.

TABL.1. PRZYJĘCIA I ZWOLNIENIE PRACOWNIKÓW W OKRESIE I-XI 2003 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przyjęcia			Zwolnienia			Saldo zmian		
	razem	sektor		razem	sektor		razem	sektor	
		pu-bliczny	pry-watny		pu-bliczny	pry-watny		pu-bliczny	pry-watny
OGÓŁEM	82679	6504	76175	76602	7976	68626	+6077	-1472	+7549
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	163	47	116	165	77	88	-2	-30	+28
Górnictwo i kopalnictwo	117	43	74	232	109	123	-115	-66	-49
Przetwórstwo przemysłowe	27815	1081	26734	25736	1393	24343	+2079	-312	+2391
Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	586	447	139	713	553	160	-127	-106	-21
Budownictwo	10717	1127	9590	10517	1295	9222	+200	-168	+368
Handel i naprawy	27665	33	27632	25202	579	24623	+2463	-546	+3009
Hotele i restauracje	1693	82	1611	1562	193	1369	+131	-111	+242

TABL.1. PRZYJĘCIA I ZWOLNIENIE PRACOWNIKÓW W OKRESIE I-XI 2003 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przyjęcia			Zwolnienia			Saldo zmian		
	razem	sektor		razem	sektor		razem	sektor	
		pu- bliczny	pry- watny		pu- bliczny	pry- watny		pu- bliczny	pry- watny
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	4023	1056	2967	3250	1470	1780	+773	-414	+1187
Obsługa nieruchomości i firm; nauka	8223	1675	6548	7739	1404	6335	+484	+271	+213
Pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna	1677	913	764	1486	903	583	+191	+10	+181

W badaniu popytu na pracę jednostki sprawozdawcze określały główne przyczyny zmiany w liczbie pracujących, które ich zdaniem były decydujące dla sytuacji zatrudnieniowej przedsiębiorstwa w ciągu 11 miesięcy 2003 roku. Przyjęcia i zwolnienia pracowników następowały z powodu różnorodnych przyczyn. Część z nich działała dwukierunkowo, np. racjonalizacja zatrudnienia lub zmiany organizacyjne. W wyniku racjonalizacji zatrudnienia zwolniono 6372 osoby, a przyjęto 5347 osób, czyli nastąpiło zmniejszenie liczby pracujących o 1025 osób. Dotyczy to głównie przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, które przyjęły 1403 pracowników, a zwolniły 2676 oraz jednostek handlowych (odpowiednio 767 i 1342). W wyniku zmian organizacyjnych liczba pracujących ogółem zmniejszyła się o 1646 osób. W samych tylko jednostkach przetwórstwa przemysłowego z powodu zmian organizacyjnych spadek liczby pracujących wyniósł 845 osób, a w jednostkach handlowych o 225 osób. Również zmiany organizacyjne w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności wpłynęły niekorzystnie na rynek pracy, ponieważ spowodowały zmniejszenie liczby pracujących o 820 osób.

Rozbudowa przedsiębiorstw oraz wzrost zapotrzebowania na wyroby i usługi, oraz napływ kapitału były czynnikami działającymi jednokierunkowo, wywołującymi wyłącznie przyjęcia pracowników w badanych przedsiębiorstwach. Największy wzrost liczby pracujących związany z rozbudową przedsiębiorstw wystąpił głównie w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego – przyjęto 6563 osoby. Na zwolnione miejsca pracy z powodu odejścia na emeryturę lub rentę w niewielkim stopniu przyjmowani byli nowi pracownicy. Część jednostek tę formę zwolnień traktuje jako naturalny sposób na zmniejszenie poziomu zatrudnienia, bowiem na miejsce zwolnionych 2040 pracowników przyjęto tylko 107 osób.

TABL.2. SALDO ZMIAN W LICZBIE PRACUJĄCYCH W OKRESIE I-XI 2003 R. WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ I SEKTORÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Razem	Sektor	
		publiczny	prywatny
OGÓŁEM	+6077	-1472	+7549
w tym:			
wzrost popytu na wyroby i usługi	+7219	+117	+7102
spadek popytu na wyroby i usługi	-4606	-116	-4490
zła sytuacja finansowa przedsiębiorstw	-5244	-684	-4560
rozbudowa (rozwój) przedsiębiorstw	+23782	+468	+23314
racjonalizacja zatrudnienia	-1025	-29	-996
inne zmiany strukturalne	-1582	-98	-1484

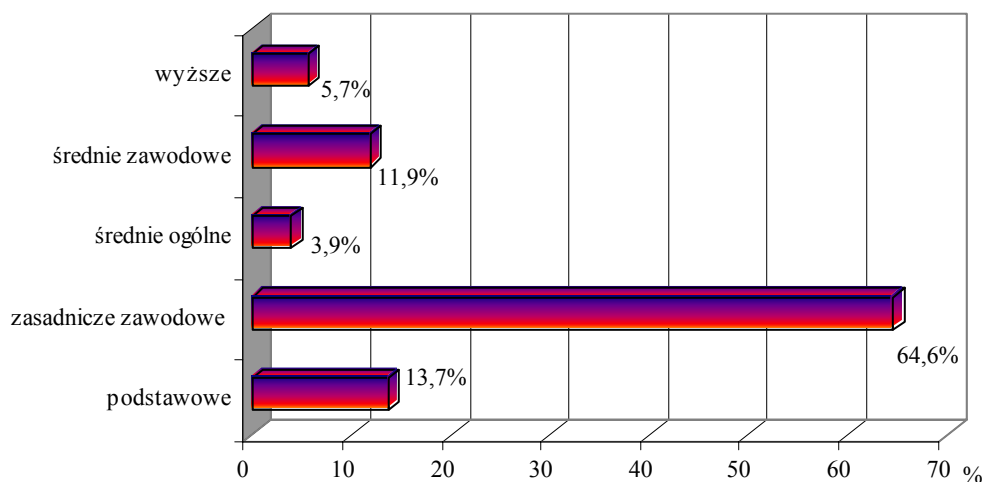
TABL.2. SALDO ZMIAN W LICZBIE PRACUJĄCYCH W OKRESIE I-XI 2003 R. WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ I SEKTORÓW (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Razem	Sektor	
		publiczny	prywatny
OGÓŁEM (dok.)			
w tym (dok.):			
zmiany technologiczne	-119	+29	-148
prywatyzacja	-59	-549	+490
zmiany organizacyjne	-1646	+227	-1873
napływ kapitału	+26	-	+26
zmiany profilu działalności przedsiębiorstw	+612	+15	+597
odejścia na emerytury i renty	-1933	-919	-1014
sezonowość produkcji wyrobów i usług	-13542	-402	-13140

Informacjami istotnymi z punktu widzenia analizy popytu na pracę jest poziom wykształcenia oraz struktura zawodowa pracowników przyjmowanych, zwalnianych, a także osób poszukiwanych do pracy. Przedsiębiorstwa uczestniczące w badaniu popytu na pracę miały możliwość podania 8 najczęściej występujących zawodów. Dlatego też populacja osób przyjętych i zwolnionych w okresie I-XI 2003 r. analizowana jest z uwzględnieniem przekroju według zawodów i poziomu wykształcenia jest mniejsza od pełnej liczby osób przyjętych i zwolnionych z pracy.

Wśród osób przyjętych do pracy w okresie styczeń – listopad 2003 przeważali pracownicy z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 64,6% ogółu przyjęć. Najwięcej przyjętych do pracy z wykształceniem zawodowym to sprzedawcy – około 19%. Osoby o najwyższym poziomie wykształcenia stanowiły tylko 5,7% ogółu przyjętych. Najwięcej, bo aż 40,4% osób z wykształceniem wyższym znalazło zatrudnienie jako specjaliści do spraw ekonomicznych.

STRUKTURA PRACOWNIKÓW PRZYJĘTYCH DO PRACY W OKRESIE I-XI 2003 R. WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Analizując przyjęcia do pracy w badanych przedsiębiorstwach według zawodów można zauważyć, że najczęściej przyjmowani byli pracownicy należący do grupy zawodowej robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy. Stanowili oni około 25% ogólnej liczby przyjętych do pracy. Wśród tej grupy zawodowej dominowali robotnicy budowlani stanu surowego i pokrewni – 24,2% przyjętych w tej grupie.

Drugą grupą zawodową, co do liczby przyjęć, byli pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, którzy stanowili około 20% ogółu przyjętych. W grupie tej najliczniej zatrudniani byli sprzedawcy i demonstratorzy (blisko 80% przyjętych w tej grupie zawodowej).

TABL.3. PRZYJĘCIA PRACOWNIKÓW WEDŁUG WYBRANYCH ZAWODÓW I SEKCJI PKD W OKRESIE I-XI 2003 R.

GRUPY ZAWODÓW	Liczba pracowników przyjętych					
	razem	w tym w sekcjach:				
		prze- twór- stwo przemy- słowe	budow- nictwo	handel i na- prawy	trans- port gospo- darka maga- zynowa i łącz- ność	obsługa nieru- chomo- ści i firm; nauka
OGÓŁEM	69287	23062	9422	22771	3277	7179
w tym:						
Specjaliści	3212	946	223	660	283	838
w tym						
specjaliści d/s ekonomicznych	1602	529	61	526	212	200
Technicy i inny średni personel	4047	1109	181	1622	398	429
w tym:						
pracownicy do spraw finansowych i han- dlowych	2025	621	74	1306	154	290
Pracownicy biurowi	10068	689	82	7359	1419	226
w tym:						
pracownicy obrotu pieniężnego	4721	7	-	4494	147	14
pracownicy do spraw ewidencji materiało- wej transportu i produkcji	2939	317	11	2546	33	26
Pracownicy usług osobistych i sprze- dawcy	13836	804	193	10191	69	1610
w tym:						
sprzedawcy i demonstratorzy	11037	765	21	10073	3	58
pracownicy usług ochrony	1851	16	160	28	13	1533
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	17512	9111	6642	1024	152	248
w tym:						
robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni	4225	413	3547	89	14	51
robotnicy w przetwórstwie spożywczym ...	1459	1135	-	298	-	9
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń ..	10182	7303	462	948	849	358
w tym:						
operatorzy maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego	2284	2282	-	2	-	-
kierowcy pojazdów	2253	416	170	653	715	211
Pracownicy przy pracach prostych	9568	2940	1555	620	54	3408
w tym:						
robotnicy pomocniczy w górnictwie i budownictwie	2529	128	1482	26	3	847
pomoce domowe sprzątaczk i praczki	3206	268	11	121	16	2234

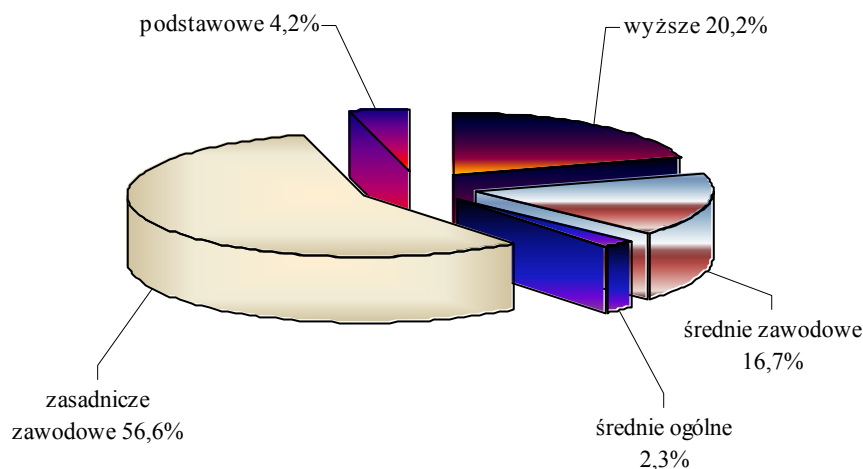
Zwolnienia najczęściej obejmowały (analogicznie jak przyjęcia) pracowników w grupie zawodowej robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 26,7% ogółu zwolnionych oraz pracowników usług osobistych i sprzedawców – 19,4%. Duży udział w zwolnieniach ogółem stanowili również pracownicy zatrudnieni przy pracach prostych (15,9%).

TABL.4. ZWOLNIENIA PRACOWNIKÓW WEDŁUG WYBRANYCH ZAWODÓW I SEKCJI PKD W OKRESIE I-XI 2003 R.

GRUPY ZAWODÓW	Liczba pracowników zwolnionych					
	razem	w tym w sekcjach:				
		prze- twór- stwo przemys- łowe	budow- nictwo	handel i na- prawy	trans- port gospo- darka maga- zynowa i łącz- ność	obsługa nieru- chomo- ści i firm; nauka
OGÓŁEM	56901	19314	8460	17326	2350	6338
w tym:						
Specjaliści	1987	512	172	406	83	616
w tym						
specjaliści d/s ekonomicznych	927	325	61	305	30	136
Technicy i inny średni personel	3162	1140	148	1061	209	311
w tym:						
pracownicy do spraw finansowych i han- dlowych	1526	586	29	772	10	75
technicy	748	303	76	106	118	129
Pracownicy biurowi	7116	549	110	5268	791	163
w tym:						
pracownicy do spraw ewidencji materiało- wej transportu i produkcji	2036	197	23	1731	46	26
Pracownicy usług osobistych i sprze- dawcy	11041	512	172	406	83	616
w tym:						
sprzedawcy i demonstratorzy	8658	551	12	7906	17	47
pracownicy usług ochrony	1502	33	75	42	10	1290
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	15187	7608	5980	712	308	227
w tym:						
robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni	4011	355	3489	53	10	36
kowale ślusarze i pokrewni	1574	1283	121	44	9	42
robotnicy produkcji wyrobów włókienni- czych odzieży i pokrewni	1390	1285	5	94	-	3
robotnicy w przetwórstwie spożywczym ...	1258	1059	-	182	-	6
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń ...	8561	5974	495	826	729	286
w tym:						
operatorzy maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego	2368	2364	-	4	-	-
kierowcy pojazdów	1831	280	131	497	661	192
Pracownicy przy pracach prostych	9050	2715	1376	741	88	3324
w tym:						
pomoce domowe sprzątaczk i praczki	2962	302	15	117	38	2059
robotnicy pomocniczy w górnictwie i budownictwie	2556	81	1293	23	2	823

Z przeprowadzonego badania uzyskano również informacje o wolnych miejscach pracy według zawodów i wykształcenia w dniu 30. XI. 2003 r. W podmiotach objętych badaniem było 1337 wolnych miejsc pracy. Najwięcej wolnych miejsc pracy odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (524 miejsca) oraz handlu i naprawach (550 miejsc). Rozpatrując wolne miejsca według zawodów najliczniejsza oferta dotyczyła robotników przemysłowych i rzemieślników – 357 miejsc (a wśród tej grupy zawodowej robotników produkcji wyrobów włókienniczych, odzieży i pokrewnych – 114 miejsc) oraz specjalistów – 192 miejsca (wśród nich 89 miejsc dla specjalistów do spraw ekonomicznych).

STRUKTURA WOLNYCH MIEJSC PRACY DLA PRACOWNIKÓW WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Jednym z celów badania popytu na pracę była również ocena przedsiębiorstw dotycząca przewidywanych zmian w liczbie pracujących w 2004 roku oraz przyczyn, które spowodują te zmiany. Z badania wynika, że przedsiębiorstwa sektora publicznego planują więcej pracowników zwolnić niż przyjąć. Odmienna sytuacja wystąpi w sektorze prywatnym, w którym przyjęcia przewyższą zwolnienia.

TABL.5. PRZEWIDYWANE ZMIANY LICZBY PRACUJĄCYCH W 2004 R. W WYBRANYCH SEKCJACH PKD

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przewidywane		Saldo zmian
	przyjęcia	zwolnienia	
OGÓŁEM	25115	23419	+1696
Sektor publiczny	1863	3339	-1476
Sektor prywatny	23252	20080	+3172
w tym:			
Przetwórstwo przemysłowe	6623	7783	-1160
Budownictwo	3446	3208	+238
Handel i naprawy	10769	7727	+3042
Hotele i restauracje	335	351	-16
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	559	1323	-764
Obsługa nieruchomości i firm; nauka	2813	2274	+539
Pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna	345	297	+48

Dodatknie saldo zmian w liczbie pracujących według przewidywań nastąpi głównie w przedsiębiorstwach prywatnych prowadzących działalność w zakresie handlu i napraw, budownictwa oraz obsługi nieruchomości i firm. Natomiast ujemne saldo zmian w liczbie pracujących wystąpi przede wszystkim w jednostkach zajmujących się przetwórstwem przemysłowym. Badane podmioty planują przyjąć najwięcej pracowników legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym (około 72,3%). Według prognoz w 2004 r. przyjmie się tylko 4,2% pracowników z wykształceniem wyższym. W strukturze planowanych na 2004 r. zwolnień również przeważają pracownicy posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe (66,7% zwolnień ogółem). Pracownicy z wykształceniem wyższym będą stanowić 3,4% wszystkich planowanych zwolnień. Z badania wynika, że w ciągu roku najwięcej przyjęć nastąpi w grupie pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (23,2% przyjęć ogółem) oraz w grupie robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 19,1%. Natomiast najwięcej zwolnień wystąpi wśród robotników przemysłowych i rzemieślników (24,0% zwolnień ogółem).